

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	2Cdo/138/2024
Identifikačné číslo spisu:	1116208206
Dátum vydania rozhodnutia:	25.06.2026
Meno a priezvisko:	JUDr. Viera Nevedelová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2026:1116208206.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu T. A., narodeného Y., bytom L., právne zastúpeného: PEERS advokátska kancelária, s. r. o., so sídlom Bratislava, Plynárenská 7/B, IČO: 35 955 341, proti žalovanej Slovenskej republike, v mene ktorej koná Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky, so sídlom Bratislava, Račianska 71, IČO: 00 166 073, o náhradu škody spôsobenej výkonom verejnej moci, vedenom na Mestskom súde Bratislava IV pod sp. zn. B1-14C/46/2016, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave zo 6. decembra 2023 sp. zn. 4Co/68/2021, takto

rozhodol:

Rozsudok Krajského súdu v Bratislave zo 6. decembra 2023 sp. zn. 4Co/68/2021 ako aj rozsudok Okresného súdu Bratislava I z 2. decembra 2020 č. k. 14C/46/2016-469 vo výroku o zamietnutí žaloby z r u š u j e a v e c v r a c i a Mestskému súdu Bratislava IV na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

I.

Konanie pred súdom prvej inštancie

1. Okresný súd Bratislava I (teraz Mestský súd Bratislava IV, ďalej len „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 2. decembra 2020 č. k. 14C/46/2016-469 (ďalej len „rozsudok súdu prvej inštancie“) zamietol žalobu, ktorou sa žalobca domáhal náhrady škody spôsobenej pri výkone verejnej moci vo výške 14.774.511,87 Eur, ktorá mala byť žalobcovi spôsobená trestným konaním, vedeným voči nemu pod ČVS: PPZ-49/BOK-BA-1-2004. Škoda mala spočívať v majetkovej ujme žalobcu, spôsobenej znehodnotením akcií spoločnosti 1. garantovaná a. s. vo výške 12.759.511,87 Eur, v náhrade za čas venovaný ochrane svojich práv a oprávnených záujmov vo výške 15.000 Eur a v nemajetkovej ujme vo výške 2.000.000 Eur predstavujúcej dôsledok nezákonného obmedzenia osobnej slobody a dopadov trestného konania. Zároveň súd prvej inštancie žalovanej voči žalobcovi nepriznal nárok na náhradu trov konania.

2. Poukázal na tvrdenie žalobcu, že dňa 19. 02. 2004 bol zadržaný, uznesením vyšetrovateľa Úradu boja proti organizovanej kriminalite Prezídia policajného zboru Slovenskej republiky ČVS: PPZ-49/BOK-BA-1-2004 mu bolo vznesené obvinenie pre trestný čin podvodu podľa § 250 ods. 1, ods. 5 Tr. zák., trestný

čin legalizácie príjmu z trestnej činnosti podľa § 252 ods. 1 písm. a), ods. 5 Tr. zák. a trestný čin neoprávneného podnikania podľa § 118 ods. 1, ods. 3 Tr. zák., ktorých sa mal dopustiť formou spolupáchateľstva a následne bol umiestnený do cely policajného zaistenia. Okresný súd Bratislava I uznesením z 23. 02. 2004 sp. zn. Tp/135/04 prepustil žalobcu na slobodu, avšak Krajský súd v Bratislave vyhovel sťažnosti prokurátora a uznesením z 02. 03. 2004 vzal žalobcu do väzby z dôvodu podľa § 67 ods. 1 písm. b) Tr. por. (zák. č. 141/1961 Zb., t. j. z dôvodu, že bude pôsobiť na svedkov alebo spoluobvinených, alebo ináč mariť objasňovanie skutočností závažných pre trestné stíhanie - poznámka dovolacieho súdu), so začiatkom plynutia väzby dňom 02. 03. 2004. Žalobca poukázal na ďalší priebeh rozhodovania súdov o väzbe, z ktorej bol následne prepustený uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 31. 03. 2005.

3. V priebehu trestného konania došlo k opakovanej zmene právnej kvalifikácie:

- dňa 03. 03. 2004 vyšetrovateľ upozornil žalobcu na zmenu právnej kvalifikácie trestného činu podvodu podľa § 250 ods. 1, ods. 5 Tr. zák. na trestný čin podvodného úpadku podľa § 250e ods. 1, ods. 6 Tr. zák.

- dňa 11. 05. 2005 vyšetrovateľ upozornil žalobcu na zmenu právnej kvalifikácie s tým, že skutky kvalifikované ako trestný čin podvodného úpadku podľa § 250e ods. 1, ods. 6 Tr. zák., trestný čin legalizácie príjmov z trestnej činnosti podľa § 252 ods. 1 písm. a), ods. 5 Tr. zák. a trestný čin neoprávneného podnikania podľa § 118 ods. 1, ods. 3 Tr. zák., sa budú naďalej posudzovať ako trestný čin podvodu podľa § 250 ods. 1, ods. 5 Tr. zák. a trestný čin neoprávneného podnikania podľa § 118 ods. 1, ods. 3 Tr. zák.

- dňa 17. 10. 2012 prokurátor Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky upozornil žalobcu na zmenu právnej kvalifikácie skutkov doteraz posudzovaných ako trestný čin podvodu podľa § 250 ods. 1, ods. 5 Tr. zák. a trestný čin neoprávneného podnikania podľa § 118 ods. 1, ods. 3 Tr. zák., s tým, že sa budú naďalej posudzovať ako pokračovací prečin neoprávneného podnikania spolupáchateľstvom podľa § 20, § 251 ods. 1, ods. 2 písm. a), písm. c) Tr. zák. (účinného od 01. 01. 2006) s poukazom na § 138 písm. b) Tr. zák. (účinného od 01. 01. 2006).

4. Úrad špeciálnej prokuratúry podal na žalobcu obžalobu dňa 16. 11. 2012 pre pokračovací prečin neoprávneného podnikania spolupáchateľstvom podľa § 20, § 251 ods. 1, ods. 2 písm. a), písm. c) Tr. zák. s poukazom na § 138 písm. b) Tr. zák. Na základe uvedenej obžaloby Špecializovaný trestný súd v Pezinku vydal dňa 29. 11. 2012 trestný rozkaz pod sp. zn. BB-3T/43/2012. Žalobca proti predmetnému trestnému rozkazu podal odpor, ktorý však následne vzal späť (11. 01. 2013 - poznámka dovolacieho súdu), čo súd uznesením zo 16. 01. 2013 zobral na vedomie.

5. Prvoinštančný súd vec právne posúdil najmä podľa § 1, § 3, § 4, § 5 ods. 1, § 22, § 23 zákona č. 58/1969 Zb. (ďalej ako „zákon č. 58/1969 Zb.“), § 3 ods. 1, § 9 ods. 1, ods. 2, ods. 3, § 27 zákona č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci (ďalej ako „zákon č. 514/2003 Z. z.“).

6. Po oboznámení sa so skutkovým stavom a argumentáciou strán dospel k záveru, že v konaní nebola preukázaná existencia škody ani z jedného titulu uvádzaného žalobcom. Podľa názoru súdu argumenty žalobcu nemali oporu v zákone, ani v judikatúre, pričom poukázal najmä na uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 18. októbra 2010 sp. zn. 4MCdo/15/2009 uverejnené v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov SR ako judikát R 37/2014. Súd nezistil žiaden dôvod, pre ktorý by mal preskúmať dotknuté trestné konanie, pričom žalobca mal svoje námietky týkajúce sa trestného konania uplatniť v danom konaní, a malo byť primárnym záujmom žalobcu dosiahnutie rozhodnutia o svojej nevine v trestnom konaní; až následne by prípadné výsledky konania mohli byť predmetom súdneho prieskumu v konaní civilnom.

II.

Konanie o odvolaní žalobcu

7. Krajský súd v Bratislave (ďalej aj ako „odvolací súd“) rozsudkom zo 6. decembra 2023 č. k.

4Co/68/2021-593 rozsudok súdu prvej inštancie v časti výroku I., ktorým súd žalobu zamietol potvrdil a v časti trov konania rozsudok súdu prvej inštancie zrušil a vec mu v tomto rozsahu vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

8. Po oboznámení sa s obsahom spisu zistil, že súd prvej inštancie vykonal vo veci dostatočné dokazovanie z hľadiska žalobcom uplatneného nároku, výsledky vykonaného dokazovania vyhodnotil správne v súlade s ustanovením § 191 CSP, na základe vykonaného dokazovania dospel k správnym skutkovým zisteniam a z týchto vyvodil aj správny skutkový a právny záver. Nezistiac v procesnom postupe súdu prvej inštancie žiadne vady, v celom rozsahu sa po skutkovej a právnej stránke stotožnil s dôvodmi rozsudku súdu prvej inštancie a v podrobnostiach na ne poukázal.

9. Zo súdom prvej inštancie ustáleného skutkového stavu vyplynulo, že svoje rozhodnutie založil na tom skutkovom a právnom základe, že žalobca nepreukázal existenciu predpokladov objektívnej zodpovednosti žalovanej za škodu v zmysle zákona č. 58/1969 Zb. Aj s poukazom na súdnu prax v obdobných veciach dospel k záveru, že ten, proti komu bolo trestné stíhanie zastavené, alebo ten, kto bol spod obžaloby oslobodený, má pri splnení ďalších zákonných predpokladov, podľa § 1 až § 4 zákona č. 58/1969 Zb. zásadne právo na náhradu škody spôsobenej uznesením o vznesení obvinenia, na ktorých právnych záveroch zotrvala súdna prax aj po prijatí zákona č. 514/2003 Z. z. Podľa odvolacieho súdu nemožno posudzovať a stotožňovať zmenu právnej kvalifikácie v trestnom konaní so zastavením konania alebo oslobodením spod obžaloby.

10. Odvolací súd súhlasil so súdom prvej inštancie, že argumentáciu, týkajúcu sa hrubej nezákonnosti pri zmene právnej kvalifikácie prokurátorom, mal žalobca predložiť v trestnom konaní a až následne by prípadné výsledky konania mohli byť predmetom súdneho prieskumu v konaní civilnom. Nestotožnil sa s argumentáciou žalobcu, že pri posudzovaní právnych účinkov zmeny právnej kvalifikácie zo 17. októbra 2012 mala táto obdobná právne účinky a následky ako zastavenie trestného stíhania. V súvislosti s poukazom žalobcu na uznesenia Najvyššieho súdu SR sp. zn. 6Cdo/7/2012 a 6Cdo/193/2011 a nález Ústavného súdu SR sp. zn. III. ÚS 33/2021 odvolací súd konštatoval, že uvedené rozhodnutia nebolo možné v danom prípade aplikovať, nakoľko riešili skutkovo a právne odlišné prípady. Návrh na doplnenie dokazovania výsluchom navrhnutého svedka J. H. považoval odvolací súd z hľadiska žalobcom uplatneného nároku za nedôvodný a nadbytočný.

11. Žalobca nevyužil prostriedky nápravy v trestnom konaní, keď odpor proti trestnému rozkazu vzal späť. Trestné stíhanie žalobcu bolo zavŕšené jeho právoplatným odsúdením, a to uložením peňažného trestu. Z uvedených dôvodov súd prvej inštancie podľa odvolacieho súdu správne vyhodnotil nesplnenie prvotnej podmienky pre vznik zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú nezákonným rozhodnutím, nakoľko v predmetnom trestnom konaní nedošlo ku konštatovaniu nezákonnosti väzby a tiež nedošlo k relevantnému zastaveniu konania alebo oslobodeniu spod obžaloby.

12. V súvislosti s namietaným nesprávnym úradným postupom spočívajúcim v neprimeranej dĺžke konania a v prieťahoch v konaní podľa odvolacieho súdu súd prvej inštancie správne aplikoval zákon č. 514/2003 Z. z. účinný v čase, kedy k takémuto úradnému postupu dochádzalo. Odvolací súd zdôraznil, že nestačilo len všeobecne poukázať na to, že orgány štátu nepostupovali v súlade so zákonom. Všeobecné tvrdenia o dĺžke konania nebolo možné považovať za konkrétne skutočnosti, ktoré by zakladali nárok na náhradu škody nesprávnym úradným postupom podľa zákona č. 514/2003 Z. z. Rovnako vyhodnotil odvolací súd za správne konštatovanie prvoinštančného súdu, že prokurátor v auguste 2012 zastavil trestné konanie proti žalobcovi pre skutok kvalifikovaný ako trestný čin neoprávneného podnikania podľa § 118 ods. 1, ods. 3 Tr. zák. Odvolací súd súhlasil so súdom prvej inštancie, že predmetnú argumentáciu mal žalobca predložiť v trestnom konaní, a až následne by prípadné výsledky konania boli predmetom súdneho prieskumu v konaní civilnom.

13. V súvislosti s posudzovaním námietky premlčania nároku na náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej rozhodnutím o väzbe, keď súd prvej inštancie s odkazom na § 23 zákona č. 58/1969 Zb. v ods. 45. uviedol, že „nárok vykazuje znaky premlčania“, bol odvolací súd zhodne so žalobcom toho názoru, že

správna je aplikácia všeobecnej premľacej doby podľa § 101 Občianskeho zákonníka, poukazujúc na nález Ústavného súdu SR sp. zn. IV. ÚS 11/2019-13 a na rozhodnutia Najvyššieho súdu SR sp. zn. 2Cdo/142/2017 a 3Cdo/191/2017.

III.

Dovolanie žalobcu

14. Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu podal dovolanie žalobca (ďalej aj ako „dovolateľ“), prípustnosť ktorého odôvodnil ustanovením § 420 písm. f) a § 421 ods. 1 písm. b), príp. § 421 ods. 1 písm. a) CSP.

15. V dovolaní žalobca zhrnul skutkové okolnosti, keď uviedol:

„Uznesením vyšetrovateľa Prezídia policajného zboru, Úradu boja proti organizovanej kriminalite, Odboru boja proti organizovanej kriminalite Bratislava (ďalej len „Vyšetrovateľ“) o začatí trestného stíhania a vznesenia obvinenia z 19. 02. 2004, ČVS: PPZ-49/BOK-BA-1-2004 LV (ďalej len „Uznesenie“), bol Dovolateľ obvinený celkovo pre tri skutky, ktoré boli Vyšetrovateľom vymedzené v troch bodoch.

V 1. bode Uznesenia Vyšetrovateľ vymedzil skutok, ktorý obsahovo zodpovedá právnej kvalifikácii trestného činu podvodu podľa § 250 ods. 1, ods. 5 Trestného zákona účinného do 01. 01. 2006 (ďalej len „Trestný zákon“), (zrejme) v jednočinnom súbehu s trestným činom legalizácie príjmu z trestnej činnosti podľa § 252 ods. 1 písm. a) ods. 5 Trestného zákona (ďalej aj len „Skutok 1“).

Podstata Skutku 1 (totožnosť skutku) mala spočívať a v Uznesení bola popísaná ako konanie Dovolateľa a spoluobvinených osôb (ako štatutárov obchodných spoločností), ktorí sa mali na základe zmlúv o odkúpení akcií akcionárom zaviazat', že od nich späťne odkúpia akcie, ktoré im predtým predali, za cenu násobne vyššiu, ako bola ich kúpna cena, pričom „v dohodnutom termíne nedošlo k splneniu povinnosti zo strany akciových spoločností 1. garantovaná a 1. dôchodková a akcie spoločnosti 1. garantovaná neboli od akcionárov spoločnosťou 1. dôchodková späťne odkúpené za dohodnutý násobok pôvodnej nákupnej ceny a akcionárom nebola ani vrátená pôvodná nákupná cena akcií, čím na škodu cudzieho majetku seba obohatili tým, že uviedli presne neurčený počet akcionárov do omylu a spôsobili tak na cudzom majetku škodu vo výške najmenej 1.000.000.000 Sk.“ Podstatou tohto skutku tak malo byť úmyselné uvedenie akcionárov do omylu uzatvorením zmlúv o späťnom odkúpení akcií (konanie) a spôsobenie škody na cudzom majetku (následok). Z predmetného vymedzenia je zjavné, že Skutok 1 bol v Uznesení vymedzený typickými znakmi skutkovej podstaty trestného činu podvodu (majetkový trestný čin).

V 2. bode Uznesenia vymedzil Vyšetrovateľ skutok, ktorý obsahovo zodpovedá právnej kvalifikácii trestného činu neoprávneného podnikania - predaj akcií bez povolenia podľa § 118 ods. 1, ods. 3 Trestného zákona (ďalej aj len „Skutok 2“). Podstata Skutku 2 (totožnosť skutku) mala spočívať a v Uznesení bola špecifikovaná ako konanie Dovolateľa a spoluobvinených osôb (ako štatutárov obchodnej spoločnosti 1. dôchodková a. s.), ktorí mali predávať akcie obchodnej spoločnosti 1. garantovaná a. s., hoci spoločnosť 1. dôchodková a. s. na takúto činnosť nemala povolenie podľa § 45 ods. 1 zákona č. 600/1992 Zb. o cenných papieroch v znení neskorších predpisov (ďalej aj „Zákon o cenných papieroch“) a túto činnosť spoločnosť nemala zapísanú v obchodnom registri. Podstatou tohto skutku tak malo byť neoprávnené podnikanie - predaj akcií, resp. podnikanie bez povolenia vyžadovaného zákonom (konanie), čím došlo k ohrozeniu spoločenského záujmu na riadnom výkone podnikania, resp. k ohrozeniu trhovej ekonomiky (následok).

V 3. bode Uznesenia vymedzil Vyšetrovateľ skutok, ktorý obsahovo tiež zodpovedá právnej kvalifikácii trestného činu neoprávneného podnikania - avšak malo ísť o neoprávnené poskytovanie pôžičiek podľa § 118 ods. 1, ods. 3 Trestného zákona (ďalej aj len „Skutok 3“). Podstata Skutku 3 (totožnosť skutku) mala spočívať a v Uznesení bola uvedená ako konanie Dovolateľa a spoluobvinených osôb (ako štatutárov obchodnej spoločnosti 1. dôchodková a. s.), ktorého sa mali dopustiť tým, že poskytli rôznym subjektom celkovo 13 pôžičiek v celkovej výške istiny 153.734.026 Sk s úrokovou sadzbou vo výške 5 - 12 % p. a. alebo bez úroku, aj keď spoločnosť 1. dôchodková a. s. na činnosť poskytovania pôžičiek a úverov nebola založená a nemala ju zapísanú v predmete činnosti v obchodnom registri. Podstatou tohto skutku tak malo byť neoprávnené podnikanie - poskytovanie pôžičiek, resp. podnikanie

bez povolenia vyžadovaného zákonom (konanie), čím došlo k ohrozeniu spoločenského záujmu na riadnom výkone podnikania, resp. k ohrozeniu trhovej ekonomiky (následok).

Listom z 03. 03. 2004 Výetrovateľ podľa § 163 ods. 5 Trestného poriadku upozornil Dovolateľa na zmenu právnej kvalifikácie Skutku 1, t. j. trestného činu podvodu podľa § 250 ods. 1, ods. 5 Trestného zákona na trestný čin podvodného úpadku podľa § 250e ods. 1, ods. 6 Trestného zákona.

Následne, listom z 11. 05. 2005 došlo k opätovnej zmene právnej kvalifikácie Skutku 1, pričom Výetrovateľ podľa § 163 ods. 5 Trestného poriadku upozornil Dovolateľa na zmenu právnej kvalifikácie skutkov vyjadrených v uznesení o vznesení obvinenia doteraz kvalifikovaných ako trestný čin podvodného úpadku podľa § 250e ods. 1, ods. 6 Trestného zákona, trestný čin legalizácie príjmu z trestnej činnosti podľa § 252 ods. 1 písm. a), ods. 5 Trestného zákona a trestný čin neoprávneného podnikania podľa § 118 ods. 1, ods. 3 Trestného zákona s tým, že odteraz sa budú posudzovať ako trestný čin podvodu podľa § 250 ods. 1, ods. 5 Trestného zákona a trestný čin neoprávneného podnikania podľa § 118 ods. 1, ods. 3 Trestného zákona.

Skutok 2 a Skutok 3 neboli od vydania Uznesenia o začatí trestného stíhania a vznesení obvinenia dotknuté žiadnou zmenou právnej kvalifikácie.

Uznesením sp. zn. VII/ Gv 234/09-1247 z 31. 08. 2012 prokurátor Úradu špeciálnej prokuratúry, Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky (ďalej len „Prokurátor“) podľa § 215 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku rozhodol o zastavení trestného stíhania Dovolateľa a ďalších dvoch spoluobvinených osôb pre skutok právne kvalifikovaný ako trestný čin neoprávneného podnikania podľa § 118 ods. 1, ods. 3 Trestného zákona. Z obsahu predmetného uznesenia o zastavení trestného stíhania vyplýva, že sa týka skutku uvedeného v bode 3 Uznesenia o začatí trestného stíhania, t. j. (ne)oprávneného poskytovania pôžičiek. Ako v uznesení uvádza Prokurátor, skutok, pre ktorý bolo proti Dovolateľovi a ďalším obvineným vedené trestné stíhanie, nie je trestným činom.

Následne, listom zo 17. 10. 2012 Prokurátor podľa § 234 ods. 2 Trestného poriadku upozornil Dovolateľa na ďalšiu zmenu právnej kvalifikácie s tým, že „skutok rozpísaný v bodoch 1 a 2“ Uznesenia o začatí trestného stíhania „právne kvalifikovaný ako trestný čin podvodu podľa § 250 ods. 1, ods. 5 Trestného zákona účinného do 01. 01. 2006 v jednočinnom súbehu s trestným činom neoprávneného podnikania podľa § 118 ods. 1, ods. 3 Trestného zákona účinného do 01. 01. 2006“ bude používať ustanovenie § 2 ods. 1 veta druhá Trestného zákona účinného od 01. 01. 2006 ďalej právne posudzovať ako pokračovací prečin neoprávneného podnikania spolupáchateľstvom podľa § 20, § 251 ods. 1, ods. 2 písm. a) a c) Trestného zákona (účinného od 01. 01. 2006) v spojení s § 138 písm. b) Trestného zákona (účinného od 01. 01. 2006) (ďalej len „Oznámenie“).

Z obsahu uvedeného Oznámenia je zrejmé, že Prokurátor skutky vymedzené v bodoch 1 a 2 Uznesenia o začatí trestného stíhania - prvý skutok právne kvalifikovaný ako trestný čin podvodu, t. j. Skutok 1 a druhý skutok právne kvalifikovaný ako trestný čin neoprávneného podnikania (predaj akcií bez povolenia), t. j. Skutok 2 - označil za jeden skutok „rozpísaný v bodoch 1 a 2 Uznesenia o začatí trestného stíhania“.

Z vyššie uvedeného je zrejmé, že Prokurátor v rozpore so zákonom zlúčil dva totožne rozdielne skutky (Skutok 1 a Skutok 2) pod jednu právnu kvalifikáciu, ktorá svojím obsahom zodpovedala už len právnej kvalifikácii prečinu neoprávneného podnikania.

Na základe vyššie uvedeného možno konštatovať, že Oznámenie je vo svojej podstate rozhodnutím Prokurátora, ktorým došlo k zastaveniu trestného stíhania pre Skutok 1 právne kvalifikovaný ako trestný čin podvodu podľa § 250 ods. 1, ods. 5 Trestného zákona, resp. malo rovnaké účinky, ako keby došlo k zastaveniu trestného stíhania vo vzťahu k Skutku 1.

V uvedenom prípade preto nemôže obstať tvrdenie Prokurátora, že v bodoch 1 a 2 Uznesenia o začatí trestného stíhania bol vymedzený len jeden skutok, keď predmetné tvrdenie je v zrejmom rozpore so samotným textom Uznesenia, ako aj s ustálenou judikatúrou a právnou vedou týkajúcou sa vymedzenia pojmu „skutok“ a zásady zachovania totožnosti skutku. Medzi konaniami a následkami vymedzenými v bodoch 1 a 2, t. j. Skutku 1 a Skutku 2, neexistuje ani len čiastočná zhoda, pričom ide o dva samostatné

skutky.

Vzhľadom na vyššie uvedené je nepochybné, že Prokurátor mal trestné stíhanie vo vzťahu ku Skutku 1, ktorého sa mal Dovolateľ a ďalší spoluobvinení dopustiť tým, že „v dohodnutom termíne nedošlo k splneniu povinnosti zo strany akciových spoločností 1. garantovaná a 1. dôchodková a akcie spoločnosti 1. garantovaná neboli od akcionárov spoločnosťou 1. dôchodková spätne odkúpené za dohodnutý násobok pôvodnej nákupnej ceny a akcionárom nebola ani vrátená pôvodná nákupná cena akcií, čím sa mali na škodu cudzieho majetku obohatiť tým, že uviedli presne neurčený počet akcionárov do omylu a spôsobili tak na cudzom majetku škodu vo výške najmenej 1.000.000.000 Sk,“ právne kvalifikovanému ako trestný čin podvodu podľa § 250 ods. 1, ods. 5 Trestného zákona zastaviť podľa § 215 ods. 1 Trestného poriadku.

V rozpore s vyššie uvedeným postupom Prokurátor Oznámením obišiel inštitút zastavenia trestného stíhania a fakticky odstránil jeden z vymedzených skutkov (Skutok 1) tým, že ho v rozpore so zákonom a v rozpore so zásadou totožnosti skutku subsumoval pod Skutok 2. Takému simulovanému aktu orgánu verejnej moci však pre jeho rozpor so zákonom nemožno priznať právne účinky, resp. analogicky ako pri právnych úkonoch namiesto simulovaného aktu platí a právne účinky nadobúda zastretý akt orgánu verejnej moci, v danom prípade zastavenie trestného stíhania.

V nadväznosti na vyššie uvedené je nevyhnutné poukázať aj na ďalšie dopady, ktoré malo nezákonné trestné stíhanie pre Skutok 1 právne kvalifikovaný ako podvod podľa § 250 ods. 1, ods. 5 Trestného zákona, a to nezákonnú väzbu Dovolateľa. Dovolateľ bol skoro 9 rokov trestne stíhaný za závažné zločiny spáchané v organizovanej skupine, z toho 400 dní väzobne. Dôvod, pre ktorý bol Dovolateľ vzatý do väzby bol práve Skutok 1 vymedzený v bode 1 Uznesenia, čo nepochybne vyplýva z uznesenia Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 8Tpo/1/04 z 02. 03. 2004, pričom krajský prokurátor odôvodňoval dôvodnosť a opodstatnenosť väzobného stíhania Dovolateľa a spoluobvinených tak, že „obvinení sú stíhaní pre obzvlášť závažné úmyselné trestné činy majetkovej povahy“. Rovnako aj z uznesenia Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 9Tpo/91/04 z 24. 06. 2004 vyplýva, že prokurátor Generálnej prokuratúry SR odôvodňoval dôvodnosť (kolúzneho) väzobného stíhania Dovolateľa „podozreniami z rozsiahlej majetkovej trestnej činnosti“.

Dňa 29. 11. 2012 bol Špecializovaným trestným súdom Pezinok, pracovisko Banská Bystrica, v trestnej veci Dovolateľa a ďalších spoluobvinených pre pokračovací prečin neoprávneného podnikania spolupáchateľstvom podľa § 20 Trestného zákona k § 251 ods. 1, ods. 2 písm. a), c) Trestného zákona v spojení s § 138 písm. b) Trestného zákona vydaný trestný rozkaz (t. j. pre Skutok 2 popísaný v bode 2 Uznesenia), ktorým bol Dovolateľ odsúdený na peňažný trest vo výške 13.000 Eur (ďalej len „Trestný rozkaz“). Z predmetného Trestného rozkazu je zrejmé, že po takmer 9 rokoch trestného stíhania zo závažných trestných činov spáchaných v organizovanej skupine, rozpísaných v 3 bodoch Uznesenia a zodpovedajúcich Skutku 1, Skutku 2 a Skutku 3, a potom, čo bol Dovolateľ dokonca väzobne stíhaný viac ako rok, bol nakoniec Dovolateľ Trestným rozkazom odsúdený len pre Skutok 2, t. j. len pre prečin neoprávneného podnikania s uložením peňažného trestu. Fakticky vyšlo najavo, že začatie a vedenie trestného stíhania voči Dovolateľovi v jeho podstatnej časti (obvinenie zo spáchania trestného činu podvodu, trestného činu podvodného úpadku a trestného činu legalizácie príjmu z trestnej činnosti) bolo nedôvodné, neopodstatnené, a teda nezákonné.

Dovolateľ podal voči Trestnému rozkazu odpor, avšak vzhľadom na skutočnosť, že po 9 rokoch trestného stíhania (vrátane obmedzenia osobnej slobody v trvaní 400 dní) bol z celej veci psychicky ako aj finančne vyčerpaný on, aj jeho rodina, a to do takej miery, že napriek skutočnosti, že sa necítil byť vinný, nedokázal ďalej bojovať, a preto vzal podaný odpor späť. V dôsledku späťvzatia odporu nadobudol Trestný rozkaz právoplatnosť.

Skutočnosť, že Dovolateľ bol Trestným rozkazom právoplatne odsúdený pre Skutok 2 však nič nemení na tom, že vo vzťahu ku Skutku 1 a Skutku 3 išlo o nezákonné trestné stíhanie.“

16. Za nesprávny procesný postup, znemožňujúci žalobcovi uskutočňovať jeho procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle § 420 písm. f) CSP označil dovolateľ absenciu riadneho odôvodnenia rozsudku odvolacieho súdu, ktorý neodôvodnil zákonným a ústavné akceptovateľným spôsobom a prehliadol zásadné vecné tvrdenia a argumentáciu dovolateľa. Pochybenie

odvolacieho súdu spočíva podľa dovolateľa najmä v tom, že v odvolaní namietaný nesprávny procesný postup súdu prvej inštancie neodstránil a bez ďalšieho sa stotožnil s jeho nesprávnymi právnymi závermi. Namietol, že odvolací súd v bode 40. uviedol, že sa nestotožňuje s argumentáciou žalobcu, že pri posudzovaní právnych účinkov zmeny právnej kvalifikácie zo 17. októbra 2012 má táto obdobná právne účinky a následky ako zastavenie trestného stíhania, avšak neuviedol, v čom konkrétne vidí nesprávnosť dovolateľovej skutkovej a právnej argumentácie. Z uvedených dôvodov je rozhodnutie odvolacieho súdu podľa dovolateľa nepreskúmateľné. Dovolateľ má za to, že odvolací súd zásadným spôsobom porušil § 387 ods. 3 CSP, čo v posudzovanom prípade zakladá vadu zmätočnosti.

17. K nesprávnemu právnemu posúdeniu v zmysle § 421 ods. 1 písm. b) CSP dovolateľ s poukazom na ods. 29. rozhodnutia odvolacieho súdu uviedol, že inštitút zmeny právnej kvalifikácie musí byť aplikovaný v súlade s Trestným poriadkom, čo sa v prípade dovolateľa nestalo. V jeho prípade bol inštitút zmeny právnej kvalifikácie použitý účelovo, a to takým spôsobom, že došlo k zastretiu právneho úkonu zastavenia trestného stíhania Skutku 1, teda išlo zo strany prokurátora o nezákonné použitie inštitútu zmeny právnej kvalifikácie, ktorá mala vo vzťahu k Skutku 1 (obvinenia vzneseného pre trestný čin podvodu podľa § 250 ods. 1, ods. 5 Trestného zákona) rovnaké právne účinky ako zastavenie trestného stíhania. Neskorší výsledok trestného konania dovolateľa bol diametrálne odlišný od začatia trestného stíhania a vznesenia obvinenia. Z hľadiska zodpovednosti štátu za škodu, spôsobenú nezákonným rozhodnutím o vznesení obvinenia, musí niesť štát zodpovednosť aj v prípade, pokiaľ ide o úkony, ktoré rozhodnutie o zastavení trestného konania simulujú.

18. Domáhal sa preto, aby prvoinštančný súd a následne odvolací súd, pri posudzovaní právnych účinkov Oznámenia o zmene právnej kvalifikácie zo 17. októbra 2012, ktoré považuje za nezákonné, použili obdobné interpretačné pravidlo, aké používajú súdy pri posudzovaní právnych účinkov zastavenia trestného stíhania a postúpenia veci inému orgánu, teda logický extenzívny výklad. Dovolateľ konštatoval, že súdy postupovali v danej veci výlučne formalisticky, keď uprednostnili doslovný jazykový výklad namiesto toho, aby vec posúdili individuálne a za účelom zachovania práv dovolateľa použili primeraný extenzívny výklad, ktorého použitie v danej veci logicky vyplýva, a na ktorého použitie odkazuje aj ustálená judikatúra najvyšších súdnych autorít.

19. Nesprávne právne posúdenie a nesprávny postup súdov oboch inštancií je podľa dovolateľa v zrejmom rozpore s princípom právnej istoty a súčasne je diskriminačný, pretože rovnaké alebo analogické situácie rieši odchylným spôsobom, pričom takúto odchýlku nemožno objektívne a rozumne odôvodniť a ani ju neodôvodnil. Ich rozsudky odporujú princípu právnej istoty, a to s poukazom na článok 2 ods. 1 CSP, podľa ktorého ochrana ohrozených alebo porušených práv a právom chránených záujmov musí byť spravodlivá a účinná tak, aby bol naplnený princíp právnej istoty, čo však vo veci dovolateľa zabezpečené nebolo.

20. Dovolateľ pre úplnosť dodal, že od neho nebolo možné v priebehu trestného konania spravodlivo požadovať, aby namietal zákonnosť predmetnej zmeny právnej kvalifikácie. V uvedenom kontexte je potrebné chápať aj skutočnosť, prečo dovolateľ napokon svoj odpor proti trestnému rozkazu vzal späť. Je pochopiteľné, že len málokto by po deviatich rokoch trestného konania mal dostatok fyzických a psychických síl svoju právnu neistotu a rozsiahlu osobnú ujmu súvisiacu s trestným stíhaním predlžovať v súdnom konaní, ktorého koniec, s ohľadom na celkový rozsah spisu a návrhu prokurátora na vykonanie rozsiahleho dokazovania, bol v nedohľadne. Dovolateľ sa preto z pochopiteľných dôvodov, aj s ohľadom na svoju rodinu, rozhodol svoje dlhodobé trápenie ukončiť späťvzatím podaného odporu a zaplatením peňažného trestu, a to napriek skutočnosti, že sa necítil byť vinný. Z vyššie popísaného skutkového stavu, ako aj s podrobne rozpísaných skutočností je možné bez akejkoľvek pochybnosti vyvodiť záver, že pokiaľ by dovolateľovi nebolo nezákonne a nedôvodne vznesené obvinenie zo spáchania závažného skutku uvedeného v bode 1 uznesenia (Skutok 1), ktorý bol právne kvalifikovaný ako trestný čin podvodu, trestný čin podvodného úpadku a trestný čin legalizácie príjmu z trestnej činnosti, ale bol by trestne stíhaný výlučne pre Skutok 2, právne kvalifikovaného ako trestný čin nedovoleného podnikania, pre ktorý bol vydaný Trestný rozkaz, dovolateľ by nikdy nebol zadržaný a vzatý do väzby a nikdy by mu nebola nezákonne obmedzená osobná sloboda v trvaní viac ako rok.

Výšetrovanie Skutku 2 uvedeného v bode 2 uznesenia o vznesení obvinenia nezakladalo žiadne dôvody pre väzobné stíhanie dovolateľa, a už vôbec nie dôvody pre kolúžnu väzbu.

21. Podľa dovolateľa súdy nesprávne právne posúdili aj otázku primeranosti dĺžky trestného konania do okamihu, kedy de facto nedošlo k zastaveniu trestného stíhania pre Skutok 1, t. j. do oznámenia prokurátora o zmene právnej kvalifikácie nadkvalifikovaného ako trestný čin podvodu. Z obsahu obžaloby je totiž zrejmé, že takmer deväť rokov trvajúce trestné stíhanie dovolateľa „pre obzvlášť závažné úmyselné trestné činy majetkovej povahy“ sa zrazu nezákonne vykonanou zmenou právnej kvalifikácie, ktorá bola realizovaná len pár týždňov pred podaním obžaloby, zúžilo na Skutok 2, t. j. prečin neoprávneného podnikania. Ak by teda orgány činné v trestnom konaní postupovali v predmetnom trestnom konaní s dostatočnou odbornou starostlivosťou, nevedli by voči dovolateľovi trestné stíhanie takmer 9 rokov za skutok, ktorý nie je trestným činom.

22. V nadväznosti na vyššie uvedené dovolateľ týmto za doposiaľ (uspokojivo) neriešenú považuje otázku: „Či je možné v prípade zneužitia inštitútu zmeny právnej kvalifikácie orgánmi činnými v trestnom konaní, ktorým došlo k účelovému „odstráneniu“ Skutku 1 porušením zásady totožnosti skutku, považovať, v tomto konkrétnom (individuálnom) prípade, zmenu právnej kvalifikácie za úkon s obdobnými právnymi účinkami ako rozhodnutie o zastavení trestného stíhania. A to najmä, ak je z vykonaného dokazovania zrejmé, že predmetné oznámenie o zmene právnej kvalifikácie bolo nesprávnym úradným postupom vo vzťahu k Skutku 1 (trestný čin podvodu) majúcim rovnaké právne účinky ako zastavenie trestného stíhania.“

23. Dovolateľ vyjadril názor, že za daných okolností a aj vzhľadom na závery rozhodnutia najvyššieho súdu z 26. februára 2020 sp. zn. 4Cdo/170/2019, má právo požívať ochranu pred neoprávnenými/nezákonnými zásahmi orgánov verejnej moci a rovnako má právo na náhradu škody, ktorá mu bola spôsobená takýmto nezákonným konaním, nesprávnym úradným postupom a rozhodnutím.

24. V nadväznosti na predchádzajúcu právnu argumentáciu a vo vzťahu k splneniu predpokladov vzniku zodpovednosti štátu za škodu dovolateľ konštatoval, že:

- existenciu nezákonného rozhodnutia alebo nesprávneho úradného postupu preukázal tým, že zo strany orgánov činných v trestnom konaní došlo (vo vzťahu k Skutku 1) k úkonu s rovnakými právnymi účinkami ako rozhodnutie o zastavení trestného stíhania, z čoho je zrejmé, že trestné stíhanie a vznesenie obvinenia voči dovolateľovi pre Skutok 1 bolo nezákonné, a preto bolo v tejto časti nezákonné aj Uznesenie,
- vznik škody ako aj nemajetkovej ujmy dovolateľ jasne vymedzil a preukázal v konaní pred prvoinštančným súdom, pričom túto vyčíslil na celkovú sumu vo výške 14.774.511,87 Eur, pozostávajúcu zo škody spôsobenej znehodnotením akcií spoločnosti 1. garantovaná a. s. vo výške 12.759.511,87 Eur z dôvodu vedenia trestného konania, pričom táto suma bola vyčíslená znaleckým posudkom, ďalej škody vo výške 15.000 Eur, ktorá zodpovedá času a nákladom, ktoré musel dovolateľ vynaložiť v súvislosti s bránením jeho práv, a nemajetkovej ujmy vo výške 2.000.000 Eur, ktorá vznikla v dôsledku nezákonného obmedzenia osobnej slobody a dopadov nezákonného trestného konania na osobu dovolateľa,
- existenciu príčinnej súvislosti medzi nesprávnym úradným postupom alebo nezákonným rozhodnutím a škodou dovolateľ taktiež preukázal, pričom táto vznikla v nadväznosti na nezákonné trestné stíhanie, nezákonné rozhodnutia, ako aj nezákonnú väzbu.

25. Dovolateľ poukázal na to, že pokiaľ odvolací súd len formalisticky uviedol, že „zákon č. 58/1969 Zb. podľa § 3 a § 4 predpokladá oslobodenie alebo zastavenie trestného stíhania žalobcu, k čomu nedošlo a trestné stíhanie žalobcu bolo zavŕšené jeho právoplatným odsúdením“, tak ide o konštatovanie vo svojej podstate nesprávne s ohľadom na skutkový stav veci - zo strany súdov oboch inšancií nedošlo k preskúmaniu nesprávneho úradného postupu, keďže neskúmali, či zmenou právnej kvalifikácie bez zastavenia konania došlo, alebo nedošlo k nesprávnemu postupu. Podľa dovolateľa správny by bol postup, v rámci ktorého by orgán činný v trestnom konaní zastavil trestné stíhanie pre Skutok 1, o čom

mal vydať rozhodnutie. Odvolací súd sa riadne nevysporiadal s námietkami a argumentáciou žalobcu, keď neuviedol, prečo sa s jeho argumentáciou nestotožňuje.

26. Vo vzťahu k namietanému nesprávnemu úradnému postupu, ktorý dovolateľ odôvodnil neprimerane dlhým trestným konaním, len do podania obžaloby trvajúcim takmer 9 rokov dovolateľ uviedol, že podľa neho odvolací súd predmetné porušenie nesprávne právne posúdil, keď tvrdil, že dovolateľ nebol oprávnený uplatňovať si náhradu škody spôsobenú nesprávnym úradným postupom z dôvodu neprimeranej dĺžky konania a z dôvodu prietahov v konaní pokiaľ Ústavný súd Slovenskej republiky nerozhodol, že k takým prietahom došlo. Pre posúdenie primeranosti dĺžky trestného konania (stíhania žalobcu) bolo podľa dovolateľa právne významné aj to, že takmer celé trestné konanie, v trvaní 3194 dní, prebiehalo len v prípravnom (vyšetrovacom) štádiu a jeho dĺžka je evidentná aj z pohľadu výsledku trestného konania. Aj v nadväznosti na judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva je podľa žalobcu nepochybné, že dĺžka trestného konania bola celkom zjavne neprimeraná a bolo porušené jeho základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa článku 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prerokovanie veci v primeranej lehote podľa článku 6 ods. 1 Európskeho dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Odvolací súd si však nesprávne osvojil tvrdenie prvoinštančného súdu, že v tomto konaní súd nemôže sám posudzovať nesprávny úradný postup orgánov činných v trestnom konaní spočívajúci v neprimeranej dĺžke trestného konania, pretože podľa platného znenia zákona č. 514/2003 Z. z. tak môže urobiť, len ak nesprávny úradný postup (existenciu prietahov v konaní) už konštatoval oprávnený orgán (napríklad ústavný súd či predseda všeobecného súdu). S uvedeným konštatovaním žalobca nesúhlasil. Podľa neho sa odvolací súd pri posudzovaní predmetnej otázky odchýlil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. Uvedená nová podmienka vzniku zodpovednosti štátu za nesprávny úradný postup bola vložená do zákona č. 514/2003 Z. z. (§ 9 ods. 2 a 3) jej novelou (zákonom č. 412/2012 Z. z.), ktorá nadobudla účinnosť 1. januára 2013, pričom táto novela neobsahuje prechodné ustanovenie. Podľa dovolateľa do 31. decembra 2012 neexistoval zákonný príkaz viazanosti súdu skorším posúdením existencie zbytočných prietahov iným orgánom a ani povinnosť obvineného sťažnosť na zbytočné prietahy podať.

27. Z vyššie uvedených dôvodov dovolateľ navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky zrušil rozhodnutie odvolacieho ako aj prvoinštančného súdu, vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a dovolateľovi priznal náhradu trov konania a trov právneho zastúpenia v rozsahu 100 %.

28. Žalovaná sa k dovolaniu žalobcu nevyjadrila.

IV.

Konanie o dovolaní

29. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) skúmal, či sú dané aj predpoklady prípustnosti, resp. dôvodnosti dovolania.

30. Dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok. Dovolací súd nesmie byť vnímaný ako tretia inštancia, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu, a to z akýchkoľvek hľadísk (viď napr. rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 2Cdo/165/2017, 3Cdo/14/2017, 4Cdo/157/2017, 5Cdo/155/2016, 8Cdo/67/2017). Dovolací súd je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd (§ 442 CSP).

31. Právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšej inštancie, sa v civilnom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých môže súd konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania, vrátane dovolacieho konania. Otázka

posúdenia, či sú, alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu (pozri sp. zn. 3Cdo/42/2017, 4Cdo/95/2017, 5Cdo/87/2017, 8Cdo/99/2017).

32. O všetkých mimoriadnych opravných prostriedkoch platí, že narušenie princípu právnej istoty strán, ktorých právna vec bola právoplatne skončená, musí byť vyvážené sprísnenými podmienkami prípustnosti. Právnu úpravu dovolania, ktorá stanovuje podmienky, za ktorých môže byť výnimočne prelomená záväznosť už právoplatného rozhodnutia, nemožno interpretovať rozširujúco; namiesto je skôr reštriktívny výklad (pozri sp. zn. 1Cdo/26/2017, 2Cdo/154/2017, 3Cdo/42/2017, 5Cdo/12/2017, 7Cdo/163/2017, 8Cdo/73/2017).

33. Naznačenej mimoriadnej povahe dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti.

34. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, ak to zákon pripúšťa. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v § 420 a § 421 CSP.

K dovolaniu podľa § 420 písm. f) CSP

Podľa § 420 CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

35. Ustanovenie § 420 písm. f) CSP zakladá prípustnosť a dôvodnosť dovolania v prípade, ak miera porušenia procesných práv strany v dôsledku nesprávneho procesného postupu súdu nadobudla značnú, výraznú, resp. relevantnú intenzitu porušenia jej práva na spravodlivý proces. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle tohto ustanovenia sa rozumie nesprávny (vadný) procesný postup súdu, spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení procesných ustanovení, ktoré sa vymykajú zákonnému, ale aj ústavnému procesno-právnomu rámcu, ktorý zároveň znamená aj porušenie procesných práv garantovaných ústavou. Pojem „procesný postup“ bol vysvetlený už vo viacerých rozhodnutiach najvyššieho súdu tak, že sa ním rozumie faktická, vydaniu konečného rozhodnutia predchádzajúca činnosť alebo nečinnosť súdu, teda sama procedúra prejednávania veci (to, ako súd viedol konanie), znemožňujúca strane sporu realizáciu jej procesných oprávnení a mariaca možnosti jej aktívnej účasti na konaní (tu porovnaj R 129/1999 a sp. zn. 1Cdo/202/2017, 2Cdo/162/2017, 3Cdo/22/2018, 4Cdo/87/2017, 5Cdo/112/2018, 7Cdo/202/2017 a 8Cdo/85/2018). Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky.

36. Dovolací súd zdôrazňuje, že konanie pred súdom prvej inštancie a pred odvolacím súdom tvorí jeden celok a určujúca späťosť rozsudku odvolacieho súdu s potvrdzovaným rozsudkom vytvára ich organickú (kompletizujúcu) jednotu. Ak odvolací súd v plnom rozsahu odkáže na dôvody rozhodnutia súdu prvej inštancie, stačí ak v odôvodnení rozsudku iba poukáže na relevantné skutkové zistenia a stručne zhrnie právne posúdenie veci; rozhodnutie odvolacieho súdu tak v sebe zahŕňa po obsahovej stránke aj odôvodnenie rozsudku súdu prvej inštancie.

37. Z práva na spravodlivý súdny proces pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami. Jeho súčasťou nie je ani právo procesnej strany vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ňou navrhnutých dôkazov súdom a dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov.

38. Právomoc konať o spore, ktorého sa žaloba týka, v sebe obsahuje i právomoc posúdiť, či a aké dôkazy na zistenie skutkového stavu sú potrebné, a akým spôsobom sa zabezpečí dôkaz na jeho vykonanie (I. ÚS 52/03). Dokazovanie je časťou občianskeho sporového konania, v ktorej si súd vytvára poznatky potrebné na rozhodnutie vo veci. Dovolací súd nie je skutkovým súdom; v zmysle § 442 CSP je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd, a jeho prieskum skutkových zistení nespočíva v prehodnocovaní skutkového stavu, ale len v kontrole postupu súdu pri procese jeho zisťovania (porovnaj I. ÚS 6/2018). V rámci tejto kontroly dovolací súd však má možnosť vyhodnotiť a posúdiť, či konanie nie je postihnuté rôznymi závažnými deficitmi v dokazovaní (tzv. opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov a pod.), a či konajúcimi súdmi prijaté skutkové závery nie sú svojvoľné, neudržateľné alebo prijaté v zrejmom omyle, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces (IV. ÚS 252/04), čím by mohlo dôjsť k vade zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP.

Súčasťou obsahu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (IV. ÚS 115/03, III. ÚS 119/03, III. ÚS 209/04). Všeobecný súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, avšak musí dať odpoveď na otázky, ktoré majú pre vec podstatný význam (II. ÚS 251/04, III. ÚS 209/04).

39. Obsahové náležitosti odôvodnenia písomného vyhotovenia rozsudku súdu prvej inštancie upravuje § 220 ods. 2 CSP, podľa ktorého v odôvodnení rozsudku súd uvedie, čoho sa žalobca domáhal, aké skutočnosti tvrdil, aké dôkazy označil, aké prostriedky procesného útoku použil, ako sa vo veci vyjadril žalovaný a aké prostriedky procesnej obrany použil. Súd jasne a výstižne vysvetlí, ako posúdil podstatné skutkové tvrdenia a právne argumenty strán, ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, ktoré dôkazy vykonal, z ktorých dôkazov vychádzal a ako ich vyhodnotil, prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy a ako vec právne posúdil, prípadne odkáže na ustálenú rozhodovaciu prax. Súd dbá, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé.

40. Odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu musí tiež spĺňať určité obsahové požiadavky vymedzené ustanovením § 393 ods. 2 CSP, podľa ktorého v odôvodnení rozhodnutia odvolací súd uvedie stručný obsah napadnutého rozhodnutia, podstatné zhrnutie skutkových tvrdení a právnych argumentov strán v odvolacom konaní, prípadne ďalších subjektov, ktoré dôkazy v odvolacom konaní vykonal a ako ich vyhodnotil, zistený skutkový stav a právne posúdenie veci, prípadne odkáže na ustálenú rozhodovaciu prax; ustanovenia § 387 ods. 2 a 3 tým nie sú dotknuté.

Podľa § 387 ods. 1 CSP odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne.

Podľa § 387 ods. 2 CSP, ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

Podľa § 387 ods. 3 CSP, odvolací súd sa v odôvodnení musí zaoberať aj podstatnými vyjadreniami strán prednesenými v konaní na súde prvej inštancie, ak sa s nimi nevysporiadal v odôvodnení rozhodnutia súdu prvej inštancie. Odvolací súd sa musí v odôvodnení vysporiadať s podstatnými tvrdeniami uvedenými v odvolaní.

41. Z vyššie citovaných ustanovení vyplýva, že aj v konaní na odvolacom súde treba dôsledne trvať na požiadavke úplnosti, výstižnosti a presvedčivosti odôvodnenia rozhodnutia súdu. Aj odvolací súd sa v odôvodnení svojho rozhodnutia musí vysporiadať so všetkými rozhodujúcimi skutočnosťami a jeho myšlienkový postup musí byť dostatočne vysvetlený nielen s poukazom na všetky skutočnosti zistené vykonaným dokazovaním, ale tiež s poukazom na právne závery, ktoré prijal. Právne závery odvolacieho súdu môžu byť dostatočne preskúmateľné len vtedy, ak odvolací súd po skutkovom vymedzení predmetu konania podá zrozumiteľný a jasný výklad, z ktorých ustanovení zákona alebo iného právneho predpisu vychádzal, ako ich interpretoval a prečo pod tieto ustanovenia podriadil/nepodriadil zistený skutkový stav. Treba mať na pamäti aj to, že konanie pred súdom prvej inštancie a pred odvolacím súdom tvorí jeden celok a určujúca späťnosť rozsudku odvolacieho súdu s rozsudkom súdu prvej inštancie vytvára ich organickú (kompletizujúcu) jednotu.

42. Odvolací súd sa podľa § 387 ods. 2 CSP môže v odôvodnení svojho rozhodnutia obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov odvolaním napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie jeho správnosti ďalšie dôvody, ak sa v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia. Aj v takom prípade je však povinný (v zmysle ustanovenia § 387 ods. 3 CSP) sa v odôvodnení svojho rozhodnutia vysporiadať s podstatnými tvrdeniami uvedenými v odvolaní.

43. Zároveň možno konštatovať, že ak sa odvolací súd stotožní s odôvodnením rozhodnutia súdu prvej inštancie, ktoré nemá náležitosti odôvodnenia rozhodnutia v zmysle ustanovenia § 220 ods. 2 CSP a uvedený nedostatok sám neodstráni, jeho rozhodnutie je nepreskúmateľné a takýmto arbitrárnym rozhodnutím znemožňuje strane sporu, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva, pretože jej upiera možnosť náležite skutkovo a právne argumentovať proti rozhodnutiu súdu v rámci opravných prostriedkov, čím porušuje jej právo na spravodlivý súdny proces.

44. Súd prvej inštancie v odôvodnení rozsudku (okrem iného) uviedol:

„7. Žalobca po právnej stránke rozsiahlo argumentoval, že dôvodnosť trestného stíhania je potrebné hodnotiť podľa jeho výsledku, a teda pokiaľ trestné stíhanie skončilo oslobodením spod obžaloby, prípadne zastavením konania, je potrebné na toto stíhanie nahliadať ako na nedôvodné a tým zakladajúce zodpovednosť žalovanej za škodu spôsobenú takýmto trestným stíhaním.

Za rovnako nedôvodnú je potrebné považovať aj samotnú väzbu vykonanú v tomto konaní a to bez ohľadu na to, že v určitom štádiu konania sa väzba javila ako dôvodná. Argumentoval, že zákon (č. 58/1969 Zb.) je potrebné vykladať extenzívne tak, aby takýto výklad vytvoril prostredie reálnej a účinnej ochrane práv a nie len iluzórnej ochrany.

S poukazom na túto argumentáciu žalobca poukázal na priebeh konania, najmä na zmenu právnej kvalifikácie zo 17. 10. 2012 s tým, že je toho názoru, že na tento úkon je potrebné nahliadať ako (na) faktické zastavenie konania pre trestný čin podvodu, ako najzávažnejšieho trestného činu, z ktorého bol obvinený. Žalobca argumentoval, že pôvodne bol stíhaný pre úmyselné obzvlášť závažné trestné činy s hornou hranicou trestnej sadzby až 12 rokov. Pre túto trestnú činnosť bol aj väzobne stíhaný takmer 13 mesiacov (od 02. 03. 2004 do 31. 03. 2005). Orgány činné v trestnom konaní opakovane menili právnu kvalifikáciu skutkov, z ktorých bol žalovaný obvinený a napokon bol obžalovaný len z prečinu neoprávneného podnikania a na len peňažný trest. Na uvedenom základe dôvodí, že vedenie trestného stíhania v jeho podstatnej časti bolo nedôvodné, neopodstatnené, a teda nezákonné. Preto je za nezákonnú potrebné považovať aj samotnú väzbu.

8. V nadväznosti na vyššie uvedené žalobca tvrdí, že v čase zadržania bol členom predstavenstva a zároveň akcionárom spoločnosti 1. garantovaná a. s., IČO: 31 400 434. Žalobca tvrdí, že existuje predpoklad, že ak by nedošlo k nedôvodnému stíhaniu a nedôvodnej väzbe, hodnota spoločnosti by rástla, avšak namiesto toho klesala, v dôsledku čoho došlo k majetkovej škode spočívajúcej v znehodnotení akcií vo výške 12.759.511,87 Eur.

9. Uviedol, že v priebehu trestného konania, trvajúceho 9 rokov, spotreboval množstvo času na obranu svojich práv pred nezákonnými rozhodnutiami a postupmi orgánov verejnej moci, za čo považuje primeranú náhradu v paušálnej sume 15.000 Eur.

10. Na rovnakom základe žalobca požaduje aj náhradu nemajetkovej ujmy. Tvrdí, že trestné stíhanie bolo

nezákonné, rovnako aj väzba, v ktorej strávil 13 mesiacov. Namietal neprimeranú dĺžku konania takmer 9 rokov, pričom konanie malo byť poznačené zbytočnými priet'ahmi. Trestné stíhanie a výkon väzby výrazne zasiahlo do súkromného osobného života žalobcu, do jeho cti a povesti. Výkon väzby znášal mimoriadne zle, musel užívať aj lieky. Uvádza, že psychická záťaž spojená s výkonom väzby, trestným stíhaním a jeho neprimeranou dĺžkou sa prejavili na zdravotnom stave žalobcu. Trpí intenzívnymi migrénami, pocitmi úzkosti, má problémy so sústredením a bolo mu diagnostikované ochorenie tinitus. Žalobca považuje trestné stíhanie vedené voči jeho osobe za účelovo vymyslené s cieľom poškodiť ho a považuje ho za zneužitie štátnej moci zo strany súkromných osôb za účelom získania kontroly v spoločnosti 1. garantovaná a. s. V dôsledku trestného stíhania malo dôjsť k značnému poškodeniu mena žalobcu a narušeniu jeho dôveryhodnosti v súkromnej, spoločenskej a profesijnej sfére. Množstvo osôb obmedzilo kontakt so žalobcom. Zo dňa na deň bol z úspešného podnikateľa kriminálnik. Orgány Policajného zboru mali podľa žalobcu pravidelne a so zjavným uspokojením podsúvať printovým a elektronickým médiám, ktoré informácie „z dôveryhodného zdroja“ o trestnom stíhaní žalobcu intenzívne šírili do povedomia širokej verejnosti. Žalobca tak tvrdí, že nezákonným trestným stíhaním, zadržaním a väzbou a jeho vystavením neprimerane dlhému trestnému konaniu za závažné trestné činy, ktorých sa nedopustil, bolo vážne zasiahnuté do jeho osobnej slobody, dobrej povesti a zanechalo trvalé negatívne dôsledky na osobnom, rodinnom, spoločenskom a pracovnom živote žalobcu, malo vážne dôsledky na zdravie žalobcu, a preto žiada od žalovanej aj náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 2.000.000 Eur.

20. Základnou spornou otázkou v konaní bola otázka právna, a to v rozsahu existencie žalobcom označených titulov vzniku nároku na náhradu škody spočívajúcich v nezákonnom trestnom stíhaní, nezákonnej väzbe a neprimeranej dĺžke konania. Z vykonaného dokazovania a predložených listinných dôkazov nebol priebeh trestného konania ako taký sporný. Podstatnou spornou skutočnosťou však bolo právne posúdenie postupu orgánov činných v trestnom konaní a otázka, či a do akej miery patrí posúdenie tohto postupu konajúcemu súdu.

33. Po právnej stránke ide teda o nároky žalobcu na náhradu škody spôsobenej pri výkone verejnej moci (čl. 43 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky), upravené zákonom č. 58/1969 Zb., resp. neskorším zákonom č. 514/2003 Z. z. Základným predpokladom pre úspešnosti žaloby je kumulatívne splnenie zákonných predpokladov, ktorými sú existencia nezákonného rozhodnutia, rozhodnutia o väzbe, alebo nesprávny úradný postup, existencia škody a príčinná súvislosť medzi nimi. ...

Podľa názoru súdu v konaní nebola preukázaná existencia ani jedného uvádzaného titulu.

K nezákonnému stíhaniu

35. Žalobca v priebehu konania uviedol, že trestné konanie vedené voči nemu považuje za účelové a nezákonné. Je toho názoru, že išlo o konanie v záujme rôznych záujmových skupín v štáte (ods. 17.). Subjektívne vnímanie žalobcu v tomto smere síce súd môže chápať, ale v intenciách tohto konania ide o tvrdenia všeobecné, bez relevantného významu. Žalobca tiež uviedol, že rešpektuje právoplatné rozhodnutie súdu a toto nežiada preskúmať (aj keď vo svojich podaniach opakovane argumentuje, prečo považuje svoje odsúdenie za nedôvodné v jeho celosti). Tvrdí však, že zmenou právnej kvalifikácie zo 17. 10. 2012 došlo k závažnej vade konania, kedy podľa názoru žalobcu prokurátor úmyselne zneužil inštitút zmeny právnej kvalifikácie skutku, v dôsledku čoho došlo k „rozplynutiu“ sa skutku číslo jedna, ktorý bol kvalifikovaný ako obzvlášť závažný zločin podvodu. Žalobca tvrdí, že týmto došlo k závažnej právnej vade trestného konania a toto konanie malo prakticky za následok zastavenie konania a tieto účinky by mu mal súd priznať v tomto konaní o náhradu škody. Poukazoval v tomto smere na potrebu extenzívneho výkladu zákona č. 58/1969 Zb. a argumentoval, že súd je oprávnený a povinný tieto skutočnosti skúmať v civilnom konaní a zhodnotiť trestné konanie z hľadiska jeho výsledku. Opakovane poukazoval na skutočnosť, že trestné stíhanie začalo s obvinením z obzvlášť závažného zločinu s trestnou sadzbou až dvanásť rokov a končilo odsúdením iba za prečin a peňažným trestom, čo považuje za zanedbateľnú časť trestného konania. Žalovaná namietala, že argumentácia žalobcu je účelová. Civilný súd nie je oprávnený preskúmať trestné konanie, tak ako to požaduje žalobca, pričom je faktom, že žalobca bol v tomto trestnom konaní odsúdený.

36. (...) sa súd nestotožňuje s argumentáciou žalobcu. Súd v civilnom konaní nemôže hodnotiť zákonnosť rozhodnutí prijatých v trestnom konaní, na toto slúži práve trestné konanie. Zmena právnej kvalifikácie je postupom trestným poriadkom aprobovaným, ktorý nemožno stotožňovať so zastavením konania, alebo oslobodením. Ide navyše o úkon, ktorým orgán činný v trestnom konaní a súd nie je

viazaný. Trestné stíhanie je v tomto smere determinované uznesením o vznesení obvinenia a následnými meritórnymi rozhodnutiami (zastavenie/odsúdenie/oslobodenie).

Aj s prihliadnutím na argumentáciu ohľadne totožnosti skutku v trestnom konaní možno uzavrieť, že zmena právnej kvalifikácie nemá za následok zmenu skutku ako takého (v zásade zostáva totožnosť skutku zachovaná). Ak teda mal žalobca prezentované vážne námietky voči zákonnosti postupu v trestnom konaní, tak ich mal uplatniť v tomto konaní, na čo mal plné právo aj možnosť. Predmetné trestné konanie však skončilo právoplatným trestným rozkazom po tom, čo žalobca vzal podaný odpor späť. Nie je namieste ani opakovaná požiadavka žalobcu, že súd má zhodnotiť trestné konanie z hľadiska jeho výsledku v zmysle ustálenej judikatúry, keď bol v konečnom dôsledku odsúdený iba pre prečin a iba na peňažný trest. Výklad žalobcu však podľa názoru súdu nemá oporu v zákone, ani predmetnej judikatúre (najmä uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 18. októbra 2010 sp. zn. 4MCdo/15/2009 uverejnené v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov SR ako judikát R 37/2014). Predmetná judikatúra poskytuje výklad, akým spôsobom je potrebné vykladať zákon pri nárokoch z trestného stíhania, keď v prípade oslobodenia spod obžaloby je z hľadiska výsledku konania potrebné považovať za nezákonné vznesenie obvinenia. Nárok žalobcu sa v tejto časti spravuje ustanoveniami zákona č. 68/1969 Zb. o náhrade škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím. Zákon podľa § 3 a § 4 predpokladá oslobodenie alebo zastavenie trestného stíhania žalobcu alebo konštatovanie zákonnosti takéhoto rozhodnutia, k čomu však nedošlo. Kritérium právnej kvalifikácie skutku, ani samotná výmera trestu nie je z hľadiska zákona č. 68/1969 Zb. a žalobcom uplatneného nároku (nezákonnosti trestného stíhania) podstatná.

37. Žalobca v konaní vo vzťahu k zmene právnej kvalifikácie zo 17. 10. 2012 predniesol pomerne komplexnú argumentáciu, ktorou dôvodí, že zo strany prokurátora došlo k hrubej nezákonnosti. Túto dopĺňa o argumentáciu o nedôvodnosti odsúdenia ako takého, najmä z poukazom na záväzné stanovisko Úradu pre finančný trh z 09. 05. 2002 a vyjadrenie podozrenia, že prokurátor mal pochybnosti ako vo veci postupovať s poukazom na záznam z porady konanej dňa 18. 01. 2010 na ÚŠP GP SR. Následne vyslovil záver, že zmenou právnej kvalifikácie išlo o účelové konanie prokurátora v snahe zamedziť žalobcovi v práve na náhradu škody. V tejto argumentácii však opomína, že prokurátor v auguste 2012 zastavil trestné konanie proti žalobcovi pre skutok kvalifikovaný ako trestný čin neoprávneného podnikania podľa § 118 ods. 1, ods. 3 Tr. zák. (s hornou hranicou trestnej sadzby 8 rokov).“

45. Odvolací súd v odôvodnení jeho rozsudku uviedol:

„Opodstatnenosť odvolania žalobca založil v zásade na identických námietkach, akými sa bránil aj v konaní pred súdom prvej inštancie Tvrdil, že oznámením (rozhodnutím) o zmene právnej kvalifikácie zo 17. októbra 2012 prokurátor ÚŠP GP SR právne neprípustným spôsobom (porušením zásady totožnosti skutku) zlúčil skutky uvedené v bodoch 1 a 2 uznesenia o začatí trestného stíhania do jedného skutku (do skutku vymedzeného v bode 2 uznesenia o začatí trestného stíhania), čím fakticky zastavil trestné stíhanie žalobcu pre trestný čin podvodu, t. j. najzávažnejšieho trestného činu, z ktorého bol žalobca dňa 19. februára 2004 obvinený a trestne stíhaný po dobu takmer deviatich rokov. Domáhal sa, aby súd pri posudzovaní právnych účinkov zmeny právnej kvalifikácie zo 17. októbra 2012 použil obdobné interpretačné pravidlo, teda logický extenzívny výklad, aké už dlhodobo používajú súdy pri posudzovaní právnych účinkov zastavenia trestného stíhania a postúpenia veci inému orgánu a poukázal na judikatúru týkajúcu sa zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú začatím trestného stíhania, ktoré neskončilo právoplatným odsudzujúcim rozhodnutím trestného súdu. V súvislosti s argumentáciou žalobcu, že rozhodujúcim meradlom opodstatnenosti (zákonnosti) začatia (vedenia) trestného stíhania je neskorší výsledok trestného konania, a preto z hľadiska zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú rozhodnutím o vznesení obvinenia má zastavenie trestného stíhania, resp. oslobodenie spod obžaloby rovnaké dôsledky ako zrušenie uznesenia o začatí trestného stíhania a vznesení obvinenia pre nezákonnosť odvolací súd súhlasí. Na uvedenom základe však nemožno posudzovať a stotožňovať zmenu právnej kvalifikácie v trestnom konaní so zastavením konania alebo oslobodením spod obžaloby. Zmenu právnej kvalifikácie Trestný poriadok umožňuje (§ 206 ods. 6 Trestného poriadku).

39. V prípade ak nastane situácia, že vyjde najavo v priebehu vyšetrovania, že skutok pre ktorý bolo vznesené obvinenie je iným trestným činom, prípadne ďalším trestným činom, ako bol v uznesení o vznesení obvinenia právne kvalifikovaný, má policajt povinnosť obvineného na túto okolnosť písomne upozorniť. Následne má obvinený právo, práve s ohľadom na upozornenie na zmenu právnej kvalifikácie

skutku, predložiť návrhy na doplnenie dokazovania. V nadväznosti na uvedené odvolací súd uvádza, že ak mal žalobca vážne námietky voči zákonnosti postupu v trestnom konaní, tak ich mal uplatniť v tomto konaní, na čo mal plné právo aj možnosť.

40. Súd prvej inštancie správne skúmal splnenie zákonom stanovených predpokladov vzniku zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú nezákonným rozhodnutím alebo nesprávnym úradným postupom, ktoré musia byť splnené kumulatívne, a ktorými sú: existencia nezákonného rozhodnutia alebo nesprávneho úradného postupu, vznik škody a existencia príčinnej súvislosti medzi nesprávnym úradným postupom alebo nezákonným rozhodnutím a škodou. Správne tiež konštatoval, že nárok žalobcu sa spravuje ustanoveniami zákona č. 58/1969 Zb. o náhrade škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím. Zákon podľa § 3 a § 4 predpokladá oslobodenie alebo zastavenie trestného stíhania žalobcu, k čomu nedošlo a trestné stíhanie žalobcu bolo zavŕšené jeho právoplatným odsúdením. Súd prvej inštancie preto správne dospel k záveru, že nárok na náhradu škody z titulu nezákonného rozhodnutia nie je daný. Ako uviedol súd prvej inštancie žalobca v konaní vo vzťahu k zmene právnej kvalifikácie zo 17. 10. 2012 (aj v odvolacom konaní), predniesol rozsiahlu argumentáciu, ktorou dôvodil, že zo strany prokurátora došlo k hrubej nezákonnosti. Túto doplnil o argumentáciu o nedôvodnosti odsúdenia ako takého, najmä s poukazom na záväzné stanovisko Úradu pre finančný trh z 09. 05. 2002. Následne vyslovil záver, že zmenou právnej kvalifikácie išlo o účelové konanie prokurátora v snahe zamedziť žalobcovi v práve na náhradu škody. Správne súd prvej inštancie skonštatoval, že prokurátor v auguste 2012 zastavil trestné konanie proti žalobcovi pre skutok kvalifikovaný ako trestný čin neoprávneného podnikania podľa § 118 ods. 1, ods. 3 Trestného zákona (s hornou hranicou trestnej sadzby 8 rokov). Odvolací súd súhlasí so súdom prvej inštancie, že predmetnú argumentáciu mal žalobca predložiť v trestnom konaní, a až následne by prípadné výsledky konania (predpokladané žalobcom) boli predmetom súdneho prieskumu v konaní civilnom. Pri zohľadnení argumentácie žalobcu aj vrátane argumentácie o analogickom uplatnení záverov nálezu Ústavného súdu Českej republiky sp. zn. II. ÚS 3194/18, týkajúcich sa exekučných konaní v Českej republike, odvolací súd uvádza, že žalobca nevyužil prostriedky nápravy v trestnom konaní, keď odpor proti trestnému rozkazu vzal späť. Trestné stíhanie žalobcu bolo zavŕšené jeho právoplatným odsúdením, a to uložením peňažného trestu. Sumarizáciou vyššie uvedeného možno teda uzavrieť, že súd prvej inštancie správne vyhodnotil nesplnenie prvotnej podmienky pre vznik zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú nezákonným rozhodnutím, nakoľko v predmetnom trestnom konaní nedošlo ku konštatovaniu nezákonnosti väzby a tiež nedošlo k relevantnému zastaveniu konania alebo oslobodeniu spod obžaloby. Odvolací súd sa nestotožňuje s argumentáciou žalobcu, že pri posudzovaní právnych účinkov zmeny právnej kvalifikácie zo 17. októbra 2012 má táto obdobná právne účinky a následky ako zastavenie trestného stíhania.

41. V súvislosti s namietaným nesprávnym úradným postupom, ktorý žalobca odôvodňoval v neprimeranej dĺžke konania a priesťahom v konaní správne súd prvej inštancie aplikoval zákon účinný v čase, kedy k takémuto úradnému postupu došlo/dochádzalo. Vychádzajúc z tvrdení žalobcu sa preto na tento titul vzťahuje zákon č. 514/2003 Z. z. Zákonodarca v snahe postihnúť čo možno najväčší okruh pochybení štátu pri výkone verejnej moci nepristúpil k definícii nesprávneho postupu orgánu štátu a v § 9 zákona č. 514/2003 Z. z. sú príkladom uvedené pochybenia orgánu štátu spadajúce pod nesprávny úradný postup. Nesprávnym úradným postupom je taký úradný postup, ktorý má vadu, ktorá nie je v súlade s právnou úpravou, ide o úradný postup, pri ktorom dôjde k porušeniu pravidiel stanovených právnymi predpismi pre konanie orgánu verejnej moci alebo porušeniu poriadku, ktorý vyplýva z povahy, funkcie alebo cieľov tejto činnosti, teda o postup nezákonný. Skutočnosť, že ide o nesprávny úradný postup taktiež určuje fakt, že musí ísť o úradný postup priamo súvisiaci s výkonom právomoci orgánu verejnej moci. Nesprávnym úradným postupom nie sú len prípady, v ktorých orgán verejnej moci priamo koná (pri rozhodovacej činnosti), ale aj ak poruší povinnosť urobiť úkon alebo vydať rozhodnutie v zákonom stanovenej lehote, prípadne ak je nečinnosť pri výkone verejnej moci, ak má zbytočné priesťahy v konaní, alebo ak spôsobí iný nezákonný zásah do práv, právom chránených záujmov fyzických osôb a právnických osôb. Odvolací súd poukazuje na to, že podľa čl. 142 ods. 1 Ústavy SR na rozhodovanie o náhrade škody je príslušný všeobecný súd. Zákonodarca v snahe postihnúť čo možno najväčší okruh pochybení orgánu verejnej moci pri výkone verejnej moci - nepristúpil k definícii „nesprávneho úradného postupu orgánu verejnej moci“ prenechajúc to na rozhodovaciu činnosť a vlastné uváženie súdov, judikatúry, príp. právnej vedy.

42. Žalobca skutkovo odôvodnil nesprávny úradný postup orgánu štátu zjavne neprimeranou dĺžkou

trestného konania. Namietal najmä dĺžku prípravného konania a tvrdil, že dĺžka predmetného konania bola celkom zjavne neprimeraná (poukázal v tomto smere aj na pomerne rozsiahlu judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva). Súd prvej inštancie správne skonštatoval, že zákonom č. 412/2012 Z. z. bol do zákona č. 514/2003 Z. z. s účinnosťou od 1. januára 2013 (pred podaním žaloby v prejednávanej veci) vložený odsek 2, ktorý ako predpoklad priznania nároku na náhradu škody voči štátu ustanovil povinnosť, aby nesprávny úradný postup skonštatoval príslušný orgán, ktorý je v zákone výslovne uvedený. Zákon č. 412/2012 Z. z. neobsahuje prechodné ustanovenia. Dôvodová správa k novému odseku 2 uvádza, že návrh vychádza z platnej úpravy, nakoľko existuje možnosť domáhať sa ochrany svojich práv využitím inštitútu ústavnej sťažnosti v súlade s ustanovením § 127 ods. 1 Ústavy SR. Otázku, či v konkrétnom prípade bolo alebo nebolo porušené právo na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov garantované v čl. 48 ods. 2 Ústavy SR, je kompetentný preskúmať ústavný súd, ktorý ju v súlade so svojou ustálenou judikatúrou preskúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti každého jednotlivého prípadu najmä podľa týchto troch základných kritérií: zložitnosť veci, správanie účastníka a postup súdu (napr. sp. zn. I. ÚS 41/02). Súdne konanie nie je kompetentný preskúmať súd v konaní o náhrade škody podľa zákona č. 514/2003 Z. z., ale len Ústavný súd SR na podklade ústavnej sťažnosti (resp. predseda súdu na podklade sťažnosti na prieťahy). Všeobecný súd môže pristúpiť k priznávaniu náhrady škody v konaní podľa zákona č. 514/2003 Z. z. až v prípade, ak o existencii prieťahov bolo rozhodnuté týmto oprávneným orgánom. Správne súd prvej inštancie poukázal aj na judikatúru ústavného súdu, že nie každý zistený prieťah v konaní má nevyhnutne za následok porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky. Nemožno prisvedčiť odvolacej argumentácii žalobcu, že súd prvej inštancie si osvojil námietku žalovanej, že v tomto konaní nemôže sám posudzovať nesprávny úradný postup orgánov činných v trestnom konaní spočívajúci v neprimeranej dĺžke trestného konania, pretože podľa platného znenia zákona č. 514/2003 Z. z. tak môže urobiť len ak nesprávny úradný postup (existenciu prieťahov v konaní) už konštatoval oprávnený orgán (napr. ústavný súd či predseda všeobecného súdu). Je pravdou, že uvedené súd prvej inštancie skonštatoval v bode 42. rozsudku, avšak následne v bode 43. uvádza, že nesprávny úradný postup predpokladaný zákonom č. 514/2003 Z. z. nespočíva iba v prieťahoch v konaní (porušení práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy). Pripúšťa, že tieto nároky nemôžu byť viazané iba na prípadné rozhodnutie ústavného súdu alebo vykladané príliš zužujúco. Je ťažko udržateľný právny názor, že súd konajúci o nároku podľa zákona č. 514/2003 Z. z. nemôže sám posúdiť, či rozhodnutie, ktorým mala byť spôsobená škoda, bolo vydané v zákonom stanovenej lehote (čo sú objektívne dané skutočnosti), napriek tomu, že doslovný výklad zákona toto vylučuje. Zároveň dodáva, že je nesporné, že v prejednávanej veci predpoklady uvedené v § 9 splnené neboli. Odvolací súd sa stotožňuje s názorom prvoinštančného súdu, že judikatúra (najmä ústavného súdu) ustálila kritériá, z ktorých možno pri posudzovaní nároku podľa § 9 zákona č. 514/2003 Z. z. vychádzať. Zároveň ustálila, že prípadné priznanie zadosťučinenia ústavným súdom nevyklučuje nárok na náhradu škody spôsobenej nesprávnym úradným postupom. Odvolací súd zhodne so súdom prvej inštancie uvádza, že v civilnom sporovom konaní o nároku podľa zákona č. 514/2003 Z. z. musí súd pri prípadnom hodnotení nároku vychádzať z konkrétnych namietaných skutočností toho-ktorého konania. Súd v civilnom konaní nevykonáva prieskum alebo dohľad nad inými konaniami orgánov verejnej moci, ale skúma konkrétne tvrdenia strany sporu, akým postupom malo dôjsť k akej konkrétnej škode a namietaný nesprávny úradný postup konkretizovať. Odvolací súd zdôrazňuje, že nestačí len všeobecne poukázať na to, že orgány štátu nepostupovali v súlade so zákonom. Nesprávny úradný postup musí byť konkrétny a musí byť presne pomenovaná činnosť, ktorá bola v rozpore s ustanoveniami konkrétneho zákona. Odvolací súd sa stotožňuje s názorom prvoinštančného súdu, že v posudzovanej veci sa žalobca obmedzil na všeobecné tvrdenia o dĺžke konania, ktoré sa tak vo svojom kontexte javia iba ako tvrdeniami podpornými pre uplatnené nároky vyplývajúce z namietanej nezákonnosti trestného stíhania a nezákonného obmedzenia osobnej slobody. Všeobecné tvrdenia o dĺžke konania (aj vzhľadom na vyššie uvedené nálezy ústavného súdu), nemožno považovať za konkrétne skutočnosti, ktoré by zakladali nárok na náhradu škody nesprávnym úradným postupom podľa zákona č. 514/2003 Z. z.

43. Žalobca argumentoval, že ak došlo k zbytočným prieťahom pred 31. decembrom 2012, je daná právomoc ich posúdenia súdu, a úspech uplatnenia nároku na súde nie je viazaný na skoršiu sťažnosť na prieťahy, a nie je daná ani viazanosť súdu, v prípade vybavenia skoršej sťažnosti, závermi tohto vybavenia, pokiaľ ide napr. o dĺžku zbytočných prieťahov v konaní. Na podporu svojho názoru uviedol

uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6Cdo/7/2012 z 15. februára 2012 a uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6Cdo/193/2011 z 25. apríla 2012. V tejto súvislosti odvolací súd uvádza, že predmetné rozhodnutia riešia skutkovo a právne odlišné prípady a nie sú na daný prípad aplikovateľné.“

46. Žalobca v konaní uplatňuje nároky vyplývajúce z tvrdeného nezákonného trestného stíhania a väzby v spojení s nesprávnym postupom prokurátora a vo vzťahu k neskoršiemu výsledku trestného konania.

Podľa § 3 ods. 1 zák. č. 514/2003 Z. z. (Rozsah zodpovednosti) štát zodpovedá za podmienok ustanovených týmto zákonom za škodu, ktorá bola spôsobená orgánmi verejnej moci, okrem tretej časti toho zákona, pri výkone verejnej moci a) nezákonným rozhodnutím, b) nezákonným zatknutím, zadržaním alebo iným pozbavením osobnej slobody, c) rozhodnutím o treste, o ochrannom opatrení alebo rozhodnutím o väzbe, alebo d) nesprávnym úradným postupom.

Podľa § 6 ods. 1 zák. č. 514/2003 Z. z. ak tento zákon neustanovuje inak, právo na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím možno uplatniť iba vtedy, ak právoplatné rozhodnutie, ktorým bola škoda spôsobená, bolo zrušené alebo zmenené pre nezákonnosť príslušným orgánom. Súd, ktorý rozhoduje o náhrade škody, je viazaný rozhodnutím tohto orgánu.

Podľa § 6 ods. 2 zák. č. 514/2003 Z. z. právo podľa odseku 1 možno priznať iba vtedy, ak poškodený podal proti nezákonnému rozhodnutiu riadny opravný prostriedok podľa osobitných predpisov. Splnenie tejto podmienky sa nevyžaduje, ak ide o prípady hodné osobitného zreteľa.

Podľa § 9 ods. 1 zák. č. 514/2003 Z. z. v znení účinnom pred 1. januárom 2013 štát zodpovedá za škodu spôsobenú nesprávnym úradným postupom. Za nesprávny úradný postup sa považuje aj porušenie povinnosti orgánu verejnej moci urobiť úkon alebo vydať rozhodnutie v zákonom ustanovenej lehote, nečinnosť orgánu verejnej moci pri výkone verejnej moci, zbytočné prieťahy v konaní alebo iný nezákonný zásah do práv, právom chránených záujmov fyzických osôb a právnických osôb.

47. Z obsahu žaloby, prednesov a podaní žalobcu v konaní pred súdom prvej inštancie, (napr. v podaní z 29. 09. 2020) vyplýva, že predmetným oznámením o zmene právnej kvalifikácie zo 17. októbra 2012 mal prokurátor ÚŠP GP SR podľa dovolateľa právne neprípustným spôsobom - porušením zásady totožnosti skutku zlúčiť skutky uvedené v bodoch 1 a 2 uznesenia o začatí trestného stíhania do jedného skutku (do skutku vymedzeného v bode 2 uznesenia o začatí trestného stíhania), a tým fakticky zastaviť trestné stíhanie žalobcu pre trestný čin podvodu, t. j. najzávažnejšieho trestného činu, z ktorého bol žalobca dňa 19. februára 2004 obvinený a trestne stíhaný po dobu takmer deviatich rokov. Prokurátor Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky („ÚŠP GP SR“) teda namiesto toho, aby v súvislosti so skutkom vymedzeným v bode 1 uznesenia o začatí trestného stíhania postupoval obdobným spôsobom ako v prípade skutku uvedeného v bode 3 tohto uznesenia, teda aby vydal uznesenie o zastavení trestného stíhania, uskutočnil nanajvýš neštandardnú a právne neprípustnú zmenu právnej kvalifikácie tohto skutku.

48. Opakovane v odvolaní i dovolaní žalobca namieta, že z listinných dôkazov jednoznačne vyplýva, že zmenou právnej kvalifikácie skutkov, z ktorých bol žalobca takmer deväť rokov obvinený a trestne stíhaný, z toho viac než rok väzobne, vyšlo najavo, že začatie a vedenie trestného stíhania žalobcu v jeho podstatnej časti (obvinenie zo spáchania trestného činu podvodu, trestného činu podvodného úpadku a trestného činu legalizácie príjmu z trestnej činnosti formou účasti v organizovanej skupine) bolo nedôvodné, neopodstatnené, a teda nezákonné. Nedôvodná, neopodstatnená a nezákonná bola podľa dovolateľa tiež samotná väzba žalobcu ako prostriedok vedúci k vyšetreniu údajnej trestnej činnosti, ktorá sa však nepreukázala. Tento záver opiera o použitie analógie legis § 6 ods. 2 zákona č. 58/1969 Zb. o zodpovednosti za škodu spôsobenú rozhodnutím orgánu štátu alebo jeho nesprávnym úradným postupom v znení neskorších predpisov, podľa ktorého právo na náhradu škody má i ten, kto bol v neskoršom konaní odsúdený na miernejší trest, než ktorý bol na ňom vykonaný na podklade zrušeného rozsudku, keď analógia spočíva v tom, že žalobca bol 9 rokov, z toho viac než rok väzobne, trestne

stíhaný za závažné zločiny spáchané v organizovanej skupine, pričom nakoniec bol odsúdený len za prečin neoprávneného podnikania s uložením peňažného trestu - nenaplnil sa teda predpoklad o spáchaní závažných zločinov, a teda trestné stíhanie za tieto zločiny, vrátane stíhania väzobného, sa ukázali ako nedôvodné a nezákonné. Podľa dovolateľa je zrejmé, čo nedokáže poprieť ani žalovaná, že ak by bol žalobca od začiatku stíhaný len za prečin nedovoleného podnikania, nikdy by nedošlo k obmedzeniu jeho osobnej slobody a už vôbec nie v trvaní viac než jedného roka.

49. Žalobca už v žalobe, s poukázaním na judikatúru najvyššieho súdu, a opakovane v odvolaní i dovolaní tvrdí, že rozhodujúcim meradlom opodstatnenosti (zákonnosti) začatia a vedenia trestného stíhania je neskorší výsledok trestného konania, pričom pri posudzovaní dôvodnosti uplatňovaných nárokov je potrebné zohľadniť, že obvinenie mu bolo vznesené pre celkovo tri skutky, avšak z výsledku predmetného trestného stíhania je zrejmé, že začatie a vedenie trestného stíhania žalobcu v jeho podstatnej časti - obvinenia zo spáchania trestného činu podvodu (resp. trestného činu podvodného úpadku) a trestného činu legalizácie príjmu z trestnej činnosti - bolo nedôvodné, neopodstatnené, a teda nezákonné, a že zmenu právnej kvalifikácie prokurátorom dňa 12. októbra 2012 treba vo vzťahu k obvineniu z trestného činu podvodu a legalizácie príjmov z trestnej činnosti považovať za faktické zastavenie trestného stíhania pre tieto trestné činy. Nedôvodná, neopodstatnená a nezákonná bola podľa žaloby tiež samotná väzba žalobcu ako prostriedok vedúci k vyšetrovaniu údajnej trestnej činnosti, ktorá sa však nepreukázala, pričom hlavným dôvodom jeho väzobného stíhania bola závažnosť skutkov kvalifikovaných ako trestný čin podvodu a trestný čin legalizácie príjmu z trestnej činnosti, oba s hornou hranicou trestnej sadzby trestu odňatia slobody až 12 rokov. Navyše, aj v kontexte predloženého uznesenia Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky sp. zn. VII/1 Gv 234/09-1247 z 31. augusta 2012, ktorým došlo k zastaveniu trestného stíhania žalobcu za skutok kvalifikovaný ako trestný čin neoprávneného podnikania, sa následná zmena právnej kvalifikácie skutkov zo 17. októbra 2012 javí ako simulovaný právny úkon, resp. simulované rozhodnutie, ktoré má v skutočnosti charakter, a teda aj právne účinky, rozhodnutia o zastavení trestného stíhania.

50. Dovolací súd konštatuje, že v predmetnom konaní nebolo sporné, že trestné stíhanie žalobcu skončilo vydaním právoplatného trestného rozkazu, ktorý nadobudol právoplatnosť 13. 01. 2013, a ktorým žalobca bol uznaný vinným pre pokračovací prečin neoprávneného podnikania spolupáchateľstvom podľa § 20, § 251 ods. 1, ods. 3 písm. a) a c) v spojení s § 138 písm. b) Trestného zákona a bol mu uložený peňažný trest.

51. Žalobca svoje nároky odvíja od dôvodu začatia trestného stíhania a dĺžky a výsledku trestného stíhania - výsledného odsúdenia iba za prečin.

52. Rozhodujúcou a v celom konaní z obsahu žaloby a podaní žalobcu (napr. stanovisko z 03. 02. 2020, str. 2-6, vrátane odvolania a dovolania) vyplývajúcou podstatnou argumentáciou žalobcu je argumentácia nesprávneho postupu prokurátora (viď Upozornenie sp. zn. VII/1 Gv 234/09-1250 zo 17. októbra 2012) pri prekvalifikácii z dôvodu nezachovania totožnosti Skutkov 1 a 2, uvedených v uznesení o začatí trestného stíhania, keď podľa žalobcu správnym by bol postup prokurátora, ktorým by (súčasne) zastavil trestné stíhanie pre skutok, kvalifikovaný pôvodne ako trestný čin podvodu a trestný čin legalizácie príjmu z trestnej činnosti (a naplňajúci skutkovú podstatu týchto trestných činov).

53. Dovolací súd má za to, že dovolateľ za podstatné považuje vysporiadanie sa súdu s otázkou, či v prípade konečného odsúdenia iba za prečin nedovoleného podnikania (pri Skutku 2), keď trestné stíhanie bolo začaté a vedené pre zločin podvodu a legalizácie príjmu z trestnej činnosti takmer 9 rokov, možno prekvalifikáciu Skutkov 1 a 2 dňa 17. 10. 2012 pri nezachovaní totožnosti skutku/skutkov, považovať vo vzťahu ku Skutku 1 za „rozhodnutie o zastavení trestného stíhania pre trestný čin podvodu a trestný čin legalizácie príjmov z trestnej činnosti“. Uplatňuje pritom požiadavku analógie e ratione legis, že prijaté riešenie musí byť akceptovateľné z hľadiska všeobecne ponímanej spravodlivosti.

54. Na uvedenú otázku, ktorá je argumentačnou podstatou žaloby, súd prvej inštancie ani dovolací súd nereagovali a jej podstatou a základom sa nezaoberali.

55. Skutočnosť, že zmenu právnej kvalifikácie Trestný poriadok umožňuje v § 206 ods. 6 Tr. poriadku (resp. § 234 ods. 2 Tr. poriadku), sporná nebola. Pokiaľ odvolací súd dôvodil, že v prípade nesúhlasu so zmenou právnej kvalifikácie skutku mal žalobca „predložiť návrhy na doplnenie dokazovania“ v trestnom konaní, tento svoj záver žiadnym spôsobom bližšie neodôvodnil a právne nepodložil.

56. Odvolací súd uviedol, že sa nestotožňuje s argumentáciou žalobcu, že pri posudzovaní právnych účinkov zmeny právnej kvalifikácie zo 17. októbra 2012 má táto obdobná právne účinky a následky ako zastavenie trestného stíhania, tento záver však taktiež bližšie v súlade s § 387 ods. 3 CSP nevysvetlil.

57. Z rozhodnutia súdu prvej inštancie ani z rozhodnutia odvolacieho súdu zrozumiteľne a presvedčivo nevyplýva, ako sa vysporiadali s otázkou, ako boli vymedzené skutky (totožnosť Skutkov 1 a 2, uvedených v uznesení o začatí trestného konania), pôvodne kvalifikované ako trestný čin podvodu (podvodného úpadku) a trestného činu legalizácie príjmov z trestnej činnosti v súvislosti s namietanou nesprávnosťou postupu prokurátora pri ich prekvalifikácii dňa 17. 10. 2012 a následne v súvislosti s ďalším namietaným nesprávnym postupom, spočívajúcim v nerozhodnutí prokurátora o zastavení trestného stíhania. Tak súd prvej inštancie ako ani odvolací súd sa žiadnym spôsobom nevysporiadali s tým, vo vzťahu ku ktorému zo skutkov uvedených v uznesení o začatí trestného stíhania (z hľadiska zachovania totožnosti skutku) bol žalobca v konečnom dôsledku odsúdený a ako posúdili výšku trestu vo vzťahu k priebehu trestného stíhania; ako vyplýva z vyššie uvedeného, žalobca bol trestným rozkazom, ktorý nadobudol právoplatnosť 13. 01. 2013, uznaný vinným zo spáchania prečinu nedovoleného podnikania, spočívajúceho v obchodovaní s cennými papiermi bez povolenia podľa osobitného predpisu, za čo mu bol uložený peňažný trest.

58. Za riadne vysporiadanie sa s podstatou argumentácie žalobcu nemožno považovať ani záver, že trestné stíhanie pre trestný čin neoprávneného podnikania podľa § 118 ods. 1 Tr. zák. s hornou hranicou trestnej sadzby 8 rokov prokurátor v auguste 2012 zastavil - bližšie sa nevysporiadali s tým, vo vzťahu ku ktorému Skutku uvedenému v uznesení o začatí trestného stíhania bolo uvedené rozhodnutie prokurátora vydané.

59. Následne potom absentuje aj vysporiadanie sa s otázkou, ako možno hodnotiť odsúdenie žalobcu na základe trestného rozkazu len za prečin nedovoleného podnikania vo vzťahu k zákonnosti trestného stíhania ako celku, t. j. aj pre skutky, kvalifikované ako trestný čin podvodu a trestný čin legalizácie príjmu z trestnej činnosti a ako možno v tej súvislosti posúdiť zákonnosť väzby a primeranosti dĺžky trestného konania vzhľadom na osobitosť prípadu, keď rozhodujúcim meradlom opodstatnenosti (zákonnosti) začatia a vedenia trestného stíhania v jeho celosti je neskorší výsledok trestného konania.

60. Dovolací súd považuje za potrebné upriamiť pozornosť nižších súdov na východiská rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, ktorý v rozhodnutí sp. zn. 4MCdo/15/2009, publikovanom v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky ako R 37/2014 uviedol: „Nárok na náhradu škody spôsobenej začatím a vedením trestného stíhania, ktoré neskončilo právoplatným odsúdením je špecifickým prípadom zodpovednosti štátu podľa zákona č. 514/2003 Z. z. účinného od 1. júla 2004 a rovnako aj podľa predtým platného zákona č. 58/1969 Zb. o zodpovednosti za škodu spôsobenú rozhodnutím orgánu štátu alebo jeho nesprávnym úradným postupom (ďalej len „zákon č. 58/1969 Zb.“) účinného do 30. júna 2004. Súdna judikatúra dôvodila, že zmyslu právnej úpravy zodpovednosti štátu za škodu zodpovedá, aby každá majetková ujma spôsobená nesprávnym, či nezákonným zásahom štátu proti občanovi (fyzickej osobe) bola odčinená. Systematickým a logickým extenzívnym výkladom dospela k záveru, že ak došlo k zastaveniu trestného stíhania alebo k oslobodeniu spod obžaloby, treba s prihliadnutím na konkrétne okolnosti a dôvody vychádzať z toho, že občan čin nespáchal, a že trestné stíhanie proti nemu nemalo byť začaté. Nárok na náhradu škody spôsobenej začatím trestného stíhania sa posudzuje ako nárok na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím (porovnaj rozsudok Najvyššieho súdu Českej republiky z 23. februára 1990 sp. zn. 1 Cz 6/90 publikovaný pod č. 35 v Zbierke súdnych rozhodnutí a stanovísk, ročník 1991 a rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 28. júna 1993 sp. zn. 1Cdo/53/93 publikovaný pod č. 70 v

Zbierke rozhodnutí a stanovísk súdov Slovenskej republiky ročník 1994). Rozhodujúcim meradlom opodstatnenosti (zákonnosti) začatia (vedenia) trestného stíhania je neskorší výsledok trestného konania. Tieto závery prijaté v čase platnosti zákona č. 58/1969 Zb. sú napriek zmene právnej úpravy stále použiteľné.“

61. Aj Ústavný súd SR v rozhodnutí zo 7. júla 2016 sp. zn. I. ÚS 320/2016 konštatoval, že „nárok na náhradu škody spôsobenej začatím trestného stíhania sa posudzuje ako nárok na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím. Rozhodujúcim meradlom opodstatnenosti (zákonnosti) začatia (vedenia) trestného stíhania je neskorší výsledok trestného konania“, a v ďalšej časti svojho rozhodnutia dodal, že „pre posúdenie nezákonnosti rozhodnutia, resp. postupu orgánu činného v trestnom konaní nie je rozhodujúce, ako orgány činné v trestnom konaní vyhodnotili pôvodné podozrenie, ale to, či sa ich podozrenie v trestnom konaní potvrdilo. Ústavný súd konštatuje, že ak bolo trestné stíhanie konkrétnej osoby zastavené z dôvodu, že sa skutok, pre ktorý bolo vznesené obvinenie, nestal, že skutok nie je trestným činom, resp. že skutok nespáchal obvinený, uznesenie, ktorým bolo obvinenému obvinenie vznesené a tiež aj záväzný pokyn prokurátora na vznesenie obvinenia (ak bolo obvinenie vznesené na základe pokynu prokurátora) sú vždy nezákonné, zasahujúce do základných práv jednotlivca.“

62. Vzhľadom na vyššie konštatovanú absenciu riadneho, presvedčivého odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu dospel dovolací súd k záveru o dôvodnosti dovolania žalobcu podaného podľa § 420 písm. f) CSP, a preto rozsudok odvolacieho súdu ako aj súdu prvej inštancie v rozsahu napadnutom odvolaním zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, keď sa už nezaoberal dovolaním podaným z dôvodu podľa § 421 CSP.

63. V ďalšom konaní súd prvej inštancie rozhodne znovu aj o náhrade trov pôvodného konania ako aj trov konania dovolacieho (§ 453 ods. 2 CSP).

64. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.